

станет рост экономики и высокий уровень жизни населения. Это проявится через увеличение ВВП, оптимизацию структуры отраслей и видов экономической деятельности, уровень их инновационности и их безопасности, эффективности производства, экспортный потенциал, объемы инвестиций, занятости, доходов граждан, состояние социальной, экономической и экологической безопасности.

Ключевые слова: инновационная стратегия, модернизация экономики, конкурентоспособность, экспортный потенциал, экономическая безопасность.

Shumskyy A.V., Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of Economic Theory and Economics of Enterprise, Academy of Labour, Social Relations and Tourism

Providing the competitiveness of the economy through innovative strategic ways of modernization. The principles of formation of mechanisms of competitive development are studied. The directions of regional development policy of labor potential, the main elements of the mechanism to increase its competitiveness are grounded. The economic growth and higher living standards will be the evidence of adequate competitiveness of any company. This will manifest itself due to the increase of Gross Domestic Product, optimization of the structure of industries and economic activities, their level of innovation and safety, efficiency, export potential, investments, employment, incomes, social status, economic and environmental security.

Key words: innovation strategy, modernization of the economy, competitiveness, export potential, economic security.

УДК 332.132:005.591.6(477):005.332.4(100)(045)

Язлюк Б.О.,

докт. екон. наук, доцент, доцент кафедри інженерного менеджменту
Тернопільського національного економічного університету

Обґрунтування інноваційних шляхів структурно-функціональних параметрів модернізації економіки України як основу створення міжнародної конкурентоспроможності

Досліджено основи формування механізмів розвитку зовнішньоекономічної конкурентоспроможності на регіональному рівні, обґрунтовані напрями регіональної політики розвитку модернізації економіки, визначені основні складові механізму підвищення конкурентоспроможності. Подана характеристика внутрікраїновому регіону як глобальному суб'єкту, що являє собою інтегровану систему економічних одиниць, взаємозалежних на основі загальних економічних інтересів і цілей. Виділено перспективні ринкові ніші для інноваційного освоєння, розроблена модель формування напрямків зовнішньоекономічної активності регіонів з метою забезпечення міжнародної конкурентоспроможності.

Ключові слова: інноваційна стратегія, модернізація економіки, регіон, конкурентоспроможність.

Під впливом глобальних і локальних процесів у сучасній світовій економіці відбувається трансформація регіональних гео економічних просторів, що створює можливості для затвердження нових глобальних економічних акторів, таких як внутрікраїнові регіони. У цей час у системі міжнародних відносин діють дві тенденції, які багато в чому визначають панораму сучасного світогосподарського устрою, — відцентрова, пов'язана з регіоналізацією, що характеризує прагнення регіонів реалізувати свої інтереси, що трансформується на рівні внутрікраїнових територій у глокалізацію, і доцентрова, що обумовлена глобалізацією й викликає необхідність пошуку шляхів інтеграції у світову економіку. Особливу актуальність ці процеси здобувають внаслідок глобальної кризи, що сприяє перегрупуванню сил і створює необхідність формування основ інноваційних траєкторій розвитку, пошуку оптимальних форм міжнародної активності економічних суб'єктів і вироблення додаткових можливостей підтримки конкурентоспроможності у світовому господарстві, об'єктивно відкриваючи можливості вбудовування внутрікраїнових регіонів у систему транскордонної взаємодії [1].

Існує певний сучасний пласт досліджень учених-економістів, з зовнішньоекономічної складової модернізації економіки регіону в умовах глобалізації. Не зменшуючи значущість вкладу інших дослідників у яких є значний доробок щодо дослідження проблем регіонального розвитку продуктивних сил, територіальної організації виробництва, можна відзначити у науковій літературі праці учених-економістів. Їм присвячені роботи: О. Алимova, О. Амоші, О. Агафоненка, В. Артеменка, П. Борщевського, М. Бутка, С. Біла, П. Гайдуцького, В. Гееця, Б. Данилишина, С. Дорогунцова, М. Долішнього, Ф. Заставного, В. Захарченка, Т. Заяць, В. Ільчука, А. Мазура, Б. Патона, Т. Пепи, В. Пили, В. Поповкіна, В. Удовиченка, П. Саблука, В. Семенова, О. Соскін, В. Топіхи, Л. Чернюк, Л. Федулової та інших.

Незважаючи на певні напрацювання в цьому напрямі, слід відзначити необхідність удосконалення методичних рекомендацій щодо розробки складової стратегії модернізації економіки регіону в умовах глобалізації.

Роботи, які б були присвячені виключно проблемам зовнішньоекономічної складової модернізації економіки регіону в умовах глобалізації відсутні. Тому актуальними залишаються дослідження особливостей і специфіки сталої просторової модернізації регіональної економіки в контексті сучасної складової модернізації економіки регіону. Нерозв'язаність цілого ряду теоретичних і прикладних питань, відсутність комплексного вивчення закономірностей і тенденцій зовнішньоекономічної співпраці на основі узгодженої діяльності основних компонентів макроструктур обумовили вибір теми дослідження, його актуальність, мету та завдання.

Зовнішньоекономічна активність внутрікраїнових регіонів як безпосередніх учасників світогосподарських зв'язків дозволяє, шляхом інтернаціоналізації форм економічної діяльності, розширювати доступ регіональних виробників і споживачів до світових ринків, стає стимулом економічного росту, умовою динамічного соціально-економічного розвитку, є важливим напрямком формування стратегії розвитку внутрікраїнових територій, націлюючи їх на поетапну інтеграцію в систему міжнародного поділу праці на основі реалізації ефективних форм економічної взаємодії в інтернаціональному масштабі, і, в остаточному підсумку, виступає фактором створення міжнародної конкурентоспроможності національних регіонів.

У цьому зв'язку пріоритетним напрямком наукового пошуку стає вдосконалювання системи організації зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД) внутрікраїнового регіону з метою підвищення його конкурентоспроможності в національній і глобальній економіці. Досягнення цих цілей для українських регіонів представляє не тільки теоретичний інтерес, але має також важливе практичне значення, тому що дозволяє виявити перспективи й можливості розвитку конкретного регіону у світлі актуальних світогосподарських тенденцій, що спричиняють в цілому автономізацію національно-державних утворень на основі вироблення варіантів активного використання ними глобально-орієнтованих стратегій як інструменту зміцнення конкурентних позицій.

Дослідження основних концептуальних підходів, що розглядають місце регіоналізації в системі тенденцій світогосподарського розвитку й співвідношення її із глобалізацією (табл.1), а також аналіз змісту й сучасних проявів регіоналізації (рівні й види регіонів), дозволили зробити висновок про те, що сучасна регіоналізація стимулюється глобалізацією, але, проте, на сучасному етапі являє собою універсальний процес, що має інші якісні характеристики, що перетворює глобальне господарство в багаторівневу структуру, елементами якої виступають регіони різного порядку.

У ході дослідження встановлено, що глобалізація, роблячи вплив на соціально-економічний розвиток і конкурентоспроможність регіонів, шляхом збільшення впливу зовнішніх факторів на відтворення, формує передумови поглиблення процесів регіоналізації, розвитку її від мега- і макро- до мезорівня (внутрікраїнового), що характеризується включенням внутрікраїнових регіонів у систему міжнародної економічної взаємодії як самостійних економічних суб'єктів (глокальних утворень), що виражається в посиленні взаємної зовнішньоекономічної активності внутрікраїнових регіонів з метою нарощування

їх конкурентоспроможності як найважливішої умови розвитку на фоні взаємодії глобальних тенденцій і внутрірегіональних пріоритетів.

Таблиця 1

**Систематизація наукових підходів до співвідношення понять
«глобалізація» і «регіоналізація»**

<i>Співвідношення процесів</i>	<i>Обґрунтування</i>	<i>Форми прояву у світовому господарстві</i>
Регіоналізація як явище, що протистоять глобалізації	Необхідність збереження регіональної самобутності й цілісності й протистояння більш сильним учасникам світогосподарської системи, змушує регіони виступати в якості самостійних акторів на економічній арені, що сприяють формуванню об'єднань країн і інтеграції усередині локальних, обмежених декількома учасниками союзів і дозволяє ділити регіональні й завойовувати світові ринки.	У даному контексті формою прояву регіоналізації є регіональна інтеграція — утворення регіональних союзів країн, таких як ЄС, що дозволяють створювати додаткові можливості для збереження самобутності й автономії вхідних територій, за допомогою проведення регіональної політики.
Регіоналізація як прояв глобалізації	Виражається в посиленні децентралізації, росту тенденцій до автономізації й перерозподілу економічної значимості різних регіонів у відповідь на економічні й політичні виклики в процесі історичного розвитку світового господарства.	Формальним проявом регіоналізації (внутрікраїнової) є процеси адміністративно-територіального розподілу країни; процеси конструювання макрорегіонів
Регіоналізація як глобальний процес	Глобальний процес інструменталізації територіально-географічних особливостей в цілях досягнення економічних, воєнно-політичних, культурних і інших переваг регіонів. Якщо концепція глобалізації полягає в усвідомленні світу як цілого, процеси конструювання глобального світу відбуваються на локальному (регіональному) рівні	Активне позиціонування регіонів в світовому господарстві як глобальних економічних акторів, що володіють трансеконічними мотиваціями, поряд з іншими суб'єктами системи світової економіки.
Регіоналізація як неминучий результат інституціоналізації нового глобального інформаційного суспільства (мережізація)	В умовах глобалізації повноваження держави в силу застосування нових інформаційних технологій різко скорочуються, і щоб легітимізувати цей процес, вона проводить політику децентралізації влади, передаючи свої функції й ресурси регіональним і місцевим урядам. Держава глобально-інформаційної епохи виступає новим типом державного утворення, заснованого на мережі політичних інститутів і органів прийняття рішень національного, регіонального, місцевого й локального рівнів	«Мережна організація» структур світового господарства, що приходить на зміну ієрархії територій
Глоборегіоналізація (нова регіоналізація)	Конструювання регіонів, не пов'язаних з офіційними адміністративними кордонами, об'єднаних однією загальною ознакою — володінням новими економічними конкурентними ресурсами (тобто всім, що може бути використано для забезпечення конкурентної переваги) і відповідно до особливих конкурентних положень.	1. Виділення високо-конкурентних регіонів усередині адміністративно-територіального розподілу країни. 2. Виділення не мають чітких просторових границь віртуальних регіонів, що мають доступ до нових економічних ресурсів; 3. Утворення транскордонних регіонів, розташованих на територіально незв'язаних одна з іншою територіях.

Переходу внутрікраїнових регіонів на новий глобальний рівень у системі конкурентної економічної взаємодії сприяє інтернаціоналізація економічної діяльності внутрікраїнового регіону, надаючи при цьому регіону, поряд із внутрішньою, властивість володіння міжнародною конкурентоспроможністю.

Дана обставина дозволила дати характеристику внутрікраїновому регіону як глобальному суб'єкту, що являє собою інтегровану систему економічних одиниць, взаємозалежних на основі загальних економічних інтересів і цілей, що діє як самостійний учасник міжнародних конкурентних процесів, якому властиві зовнішньоекономічні цілі; можливість моделювання власних міжнародних економічних стратегій; формування, підтримка й інституціональне закріплення визначених форм міжнародної активності.

Аналіз участі внутрікраїнових регіонів у міжнародних конкурентних процесах, дозволив довести, що конкуренція регіонів — це не тільки конкуренція регіональних економічних суб'єктів, а скоріше конкуренція глобальних «носіїв» регіональної економіки, тому міжнародна конкурентоспроможність регіону розглядається як здатність стабільно бути присутнім і розширювати певні сегменти на світових ринках товарів і послуг, завдяки набору політичних, економічних і соціальних факторів, специфічних для кожного регіону, і виступає не тільки властивістю внутрікраїнового регіону як економічної системи, але й сама, розглядається нами як система властивостей, що сприяють створенню економічної бази, здатної служити інструментом і основою забезпечення інтересів внутрікраїнового регіону. Дана обставина покладена в основу розгляду міжнародної конкурентоспроможності внутрікраїнового регіону як системи, що характеризується наступними параметрами: цілі, відносини із зовнішнім середовищем, елементи конкурентоспроможності (конкурентні переваги, фактори, ресурси) і їх взаємозв'язки.

Необхідна підтримка належного рівня конкурентоспроможності регіонів у глобальній економіці й позиціонування їх у якості нових конкурентоспроможних суб'єктів, що дає підставу для пошуку інструментів забезпечення міжнародної конкурентоспроможності внутрікраїнових регіонів.

Аналіз досвіду інтернаціоналізації економіки регіонів ряду країн світу (США, Німеччини, Канади, Іспанії, КНР) показує, що організація й регулювання ЗЕД як у федеральних, так і в унітарних державах практично повністю перебуває у віданні центральної влади. Обмежений суверенітет (або відсутність такого) регіонів є необхідною умовою для існування єдиної держави, але звужує їх зовнішньоекономічні повноваження. У той же час практика здійснення ЗЕД відображає тенденцію активної інтеграції регіонів цих держав у світове господарство, шляхом реалізації наявних у них зовнішньоекономічних функцій, що викликає необхідність надання прав регіонам на здійснення зовнішніх контактів з урахуванням ряду принципів: принцип поділу повноважень між рівнями влади, субсидіарності, адекватності зовнішньоекономічних функцій ресурсам і інструментам регіональних органів влади, комплексного управління.

Практично у всіх країнах виявляється розбіжність нормативно-правової бази й відсутність уніфікованої системи інституціонального забезпечення зовнішньоекономічної активності регіонів. Істотні розходження в зовнішніх і внутрішньодержавних умовах, широкий спектр завдань і пріоритетів, які ставлять перед собою регіони в процесі інтернаціоналізації господарської діяльності, а також значна асиметрія регіональних факторів, що визначають характер міжнародних зв'язків, спричиняють диверсифікованість форм міжнародної активності внутрікраїнових регіонів.

Український досвід законодавчої організації зовнішньоекономічних зв'язків не занадто відрізняється від закордонного, і рухається в руслі сучасних тенденцій. В Україні, як і в законодавстві більшості розвинених країн, питання компетенції в сфері зовнішньої політики віднесені до виняткового ведення державних органів влади. Проте, у цей час на практиці регіони активно вступають у різноманітні економічні й науково-технічні зв'язки із закордонними партнерами, що не суперечать загальнонаціональним інтересам і зовнішньоекономічній безпеці країн і здійснюються в руслі загальної зовнішньої політики, шляхом вироблення в рамках своєї компетенції зовнішньоекономічних концепцій і

стратегій ЗЕД з урахуванням зовнішньоекономічного потенціалу й специфічних регіональних пріоритетів.

Аналіз традиційних видів зовнішньоекономічних зв'язків і форм ЗЕД, ступеня використання зовнішніх факторів для цілей відтворення територіальних ресурсів неоднорідних у геоелементному плані українських регіонів і систематизація існуючих типологій регіонів за рівнем їх включення у світове господарство дозволив, сформулювати моделі інтернаціоналізації економіки внутрікраїнових регіонів (табл.2).

Таблиця 2

Моделі інтернаціоналізації економіки внутрікраїнових регіонів

Назва моделі	Опис моделі	Характерні форми ЗЕД
Центральна модель	– властива регіонам України із потужним економічним і науково-технічним потенціалом; – високий ступінь місцевої ділової активності й зацікавленості регіональної влади в сфері ЗЕД; – передбачає розвиток зовнішньоекономічних зв'язків регіону України навіть із регіонами безпосередньо віддаленими від кордонів регіону України і країни в цілому; – найбільш сприятливий інвестиційний клімат;	різноманітні й інтенсивні ЗЕЗ, сильно диверсифіковані по географічних напрямках і предметному змісту: 50% зовнішньоторговельного обігу країни й близько 70% прямих іноземних інвестицій.
Прикордонна модель	– характерна для прикордонних територій України; – співробітництво з регіонами суміжних держав, спрямоване на розвиток міжрегіональної економічної кооперації з метою вирішення питань стійкого розвитку прикордонних територій, підвищення добробуту населення, зміцнення відносин з суміжними країнами; – територія прикордонного співробітництва визначається в міжнародних договорах України, угодах регіонів України із іноземними партнерами	Можлива реалізація всіх форм ЗЕД, але тільки із суміжними державами
Експортна модель	– масштабне експортне виробництво у регіоні, що робить його привабливим для закордонних інвесторів і кредиторів. – великі абсолютні обсяги експорту й, завдяки цьому, високі відносні показники зовнішньоторговельної відкритості; – регіони забезпечують велику частину валютних надходжень у країну.	Перевага експортних операцій: 30% зовнішньоторговельного обігу країни
Точкова модель	– реалізується в «точках росту» — частини національної території зі спеціальними пільговими зовнішньоторговельним, митним, інвестиційним, валютно-фінансовим і податковим режимами (ВЕЗ, ОЕЗ), що заохочують господарську (виробничо-комерційну, підприємницьку) діяльність іноземних учасників, залучення зовнішніх інвестицій і передових закордонних технологій; – дозволяє активізувати зовнішньоторговельну й у цілому ЗЕД, залучення іноземного й вітчизняного капіталу, підвищити міжнародну конкурентоспроможність території, збільшити експорт і раціоналізувати імпорт.	Співробітництво насамперед у зовнішньоторговельній сфері, що веде до розвитку інвестиційного співробітництва

По-друге, була розроблена модель формування напрямків зовнішньоекономічної активності регіонів з метою забезпечення міжнародної конкурентоспроможності (рис. 1), з урахуванням взаємозв'язку між потенціалом і цілями ЗЕД регіону, формами ЗЕД, ЗЕЗ і міжнародною конкурентоспроможністю як метою зовнішньоекономічної активності регіону.

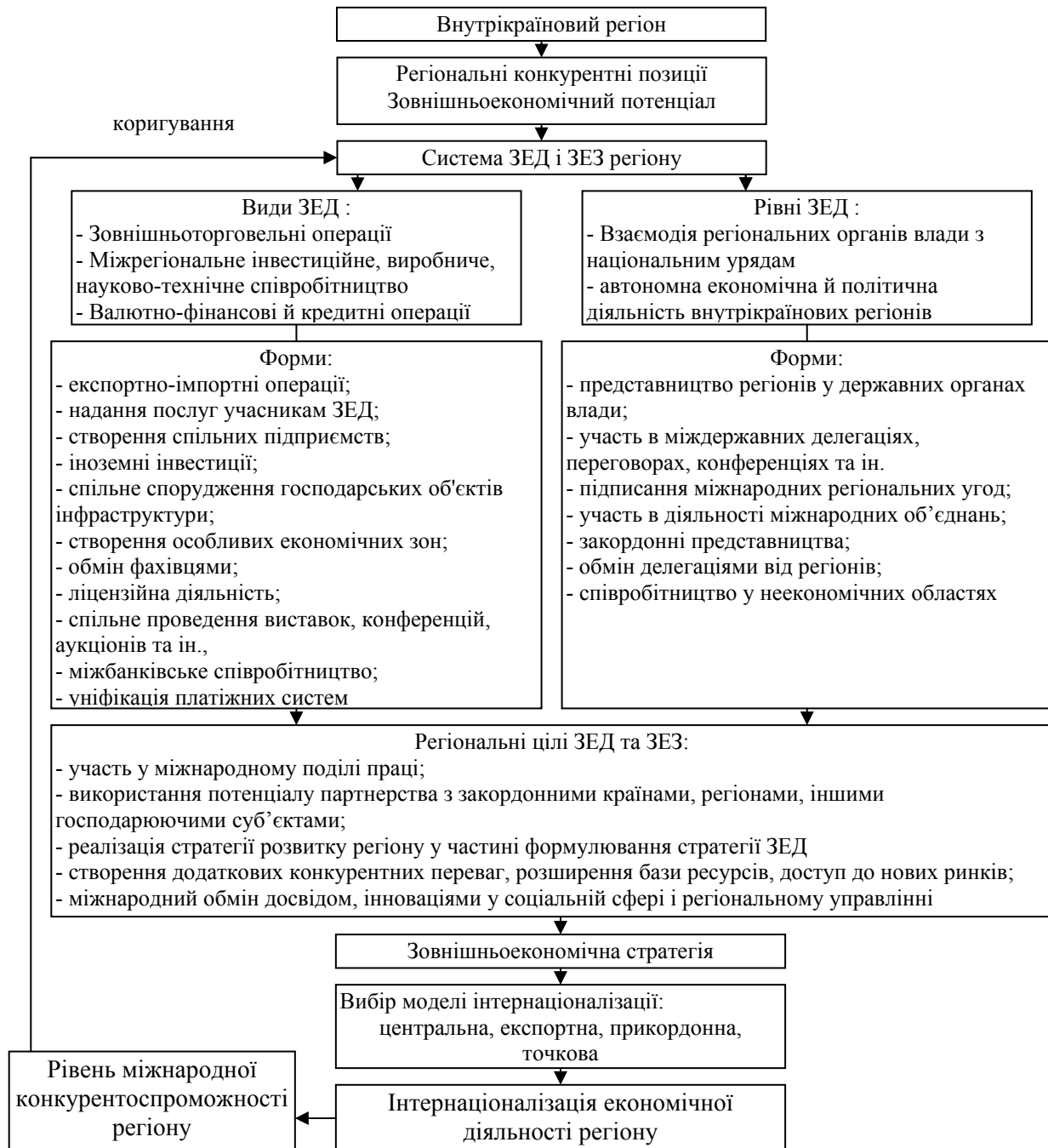

Рис. 1. Модель формування напрямків зовнішньоекономічної активності внутрікраїнових регіонів з метою забезпечення міжнародної конкурентоспроможності

Міжнародна конкурентоспроможність являє собою керований процес по створенню й розвитку конкурентних переваг, на основі цілей, внутрішніх принципів, орієнтирів у зовнішньому середовищі й наявного потенціалу, що визначило формування методики розробки зовнішньоекономічної концепції регіону, спрямованої на розвиток його міжнародної конкурентоспроможності, що містить як найважливіший елемент зовнішньоекономічну стратегію. Зазначена стратегія передбачає інерційні й інноваційний варіанти розробки, зміст яких являє собою регіональний зовнішньоекономічний аспект перспективних сценаріїв розвитку української економіки з урахуванням сучасних світогосподарських тенденцій (рис. 2).

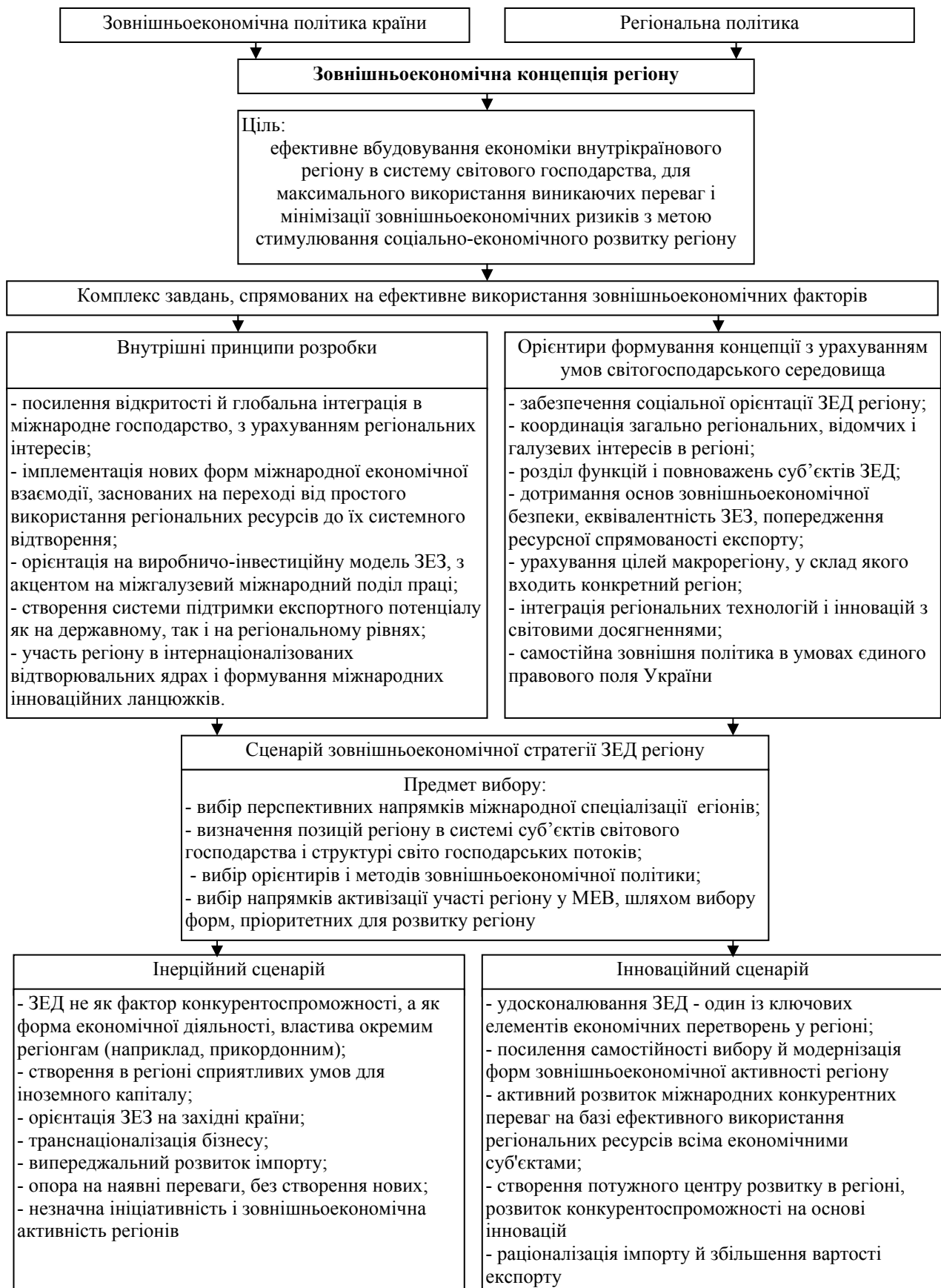

Рис. 2. Методика розробки зовнішньоекономічної концепції регіону

На підставі запропонованих сценаріїв можна проводити аналіз конкурентних переваг регіонів, залежно від використовуваної моделі інтернаціоналізації, і в результаті зіставлення

цілей конкурентоспроможності, цілей соціально-економічного розвитку регіону й конкурентних переваг у глобальному середовищі. Пріоритетною є інноваційна модель розвитку зовнішньоекономічної сфери, що приводить до максимального збігу зазначених критеріїв, а значить сприятливого досягнення регіональної конкурентоспроможності за рахунок зовнішньоекономічної складової. Зовнішньоекономічна концепція й стратегія регіону — завдання не тільки зовнішньоекономічного розвитку, воно є необхідним елементом загальної стратегії розвитку регіону, тому що дозволяє, у кінцевому, підсумку, вибрати найбільш ефективний шлях інтеграції у світовий економічний простір і забезпечити конкурентоспроможність території.

SWOT-Аналіз конкурентних позицій Херсонської області в зовнішньоекономічній сфері дозволив сформулювати основні цілі стратегії розвитку ЗЕД області, як регіону здатного реалізувати, крім прикордонної, центральну модель інтернаціоналізації, такі як забезпечення глобальної конкурентоспроможності обробних галузей традиційної спеціалізації області з метою раціоналізації імпорту й збільшення вартості експорту за рахунок поглиблення ступеня переробки; вбудовування у світові ланцюжки доданої вартості; сприяння модернізації високотехнологічних галузей економіки області, виходу на світові ринки з новими високотехнологічними продуктами; розширення міжнародного співробітництва регіону по здійсненню взаємних інвестицій, підвищення транскордонної мобільності факторів виробництва; розвиток стійких виробничих коопераційних зв'язків господарюючих суб'єктів області із закордонними країнами; створення потужного економічного центру розвитку на Півдні України шляхом формування ряду інноваційних високотехнологічних кластерів і зміцнення позицій регіону на традиційних територіальних ринках за рубежом.

У рамках обґрунтування методичних підходів до розробки регіональної стратегії зовнішньоекономічного розвитку Херсонської області як способу реалізації конкурентних переваг у зовнішньому середовищі запропонований алгоритм формування конкурентної стратегії розвитку ЗЕД області (рис. 3)

Обґрунтування структурно-функціональних параметрів алгоритму дозволило виділити перспективні ринкові ніші для інноваційного освоєння як основу створення міжнародної конкурентоспроможності області: виробництво високоякісного, екологічно чистого продовольства; відродження легкої промисловості й підтримка імпортозаміщення в цій сфері, розширення експорту промтоварів у країни СНД; розвиток виробництва інвестиційного устаткування на інноваційній основі; розвиток виробництва й експорту високотехнологічних товарів і послуг; у транспортному комплексі — модернізація транспортної інфраструктури. Для нарощування економічного ефекту від ЗЕД ми визначаємо такі концептуальні положення регіональної стратегії як:

- підтримка експорту продукції з високою доданою вартістю, формування умов для розвитку нової експортної спеціалізації: пріоритетне фінансування й стимулювання підтримки експорту інноваційної продукції;
- формування механізму підтримки створення й капіталізації регіональних високотехнологічних брендів;
- розвиток системи інформаційної підтримки підприємств регіону про ринки спеціалізації, розвитку інфраструктури зовнішньоекономічної діяльності, ведення баз даних в інтересах інфраструктурного забезпечення експортерів (підприємства-експортери, електронний каталог експортованих і пропонувані до експорту товарів і послуг, потреба в товарах і послугах на зовнішніх ринках, нормативна правова база ведення зовнішньоторговельної діяльності в країнах — стратегічних партнерах);
- застосування преференцій для інвестицій в інноваційні експортні програми й проекти, що реалізують інноваційні пріоритети, зокрема інвестицій у високотехнологічні експортоорієнтовані й імпортозаміщуючі виробництва;
- розвиток системи венчурних фондів для підтримки малого й середнього інноваційного бізнесу і його виходу на зовнішні ринки з метою стимулювання інноваційної активності й числа реалізованих венчурних імпортозаміщуючих проектів.

Алгоритм розробки стратегії розвитку ЗЕД регіону

1. Оцінка стартових позицій розвитку ЗЕД у регіоні	Визначення конкурентних переваг, що створюють можливість орієнтації на виробничо-інвестиційну модель ЗЕЗ регіону з акцентом на високотехнологічне виробництво	Херсонська область (ХО), завдяки портфельно ресурсів, заснованих на природній і сформованій конкурентній перевагах виступає як глобальний суб'єкт, багато в чому забезпечуючи свою конкурентоспроможність за рахунок розвитку ЗЕД. Дана функціоналізація регіону визначає розвиток таких секторів як транспорт, зерно-олійний кластер, торгівля, інтелектуальні послуги та ін.
2. Оцінка технологічних ніш на світовому ринку	Виявлення «точок» розвитку, де інноваційний підхід може дати великий ефект, а також привести до істотного вирішення регіональних проблем	Основою створення міжнародної конкурентоспроможності ХО можуть стати: транспортно-логістична сфера, машинобудування й металообробка, виробництво високоякісного, екологічного продовольства, управлінські, фінансові, консалтингові та ін. послуги, високотехнологічні галузі на базі державних і регіональних програм підтримки інновацій
3. Визначення переліку стратегічних регіональних пріоритетів у сфері ЗЕД	Здійснюється з урахуванням цілей позиціонування регіону на світових ринках, територіальної спрямованості вже сформованих ЗЕЗ регіону й зовнішньоекономічного потенціалу регіону	Для розвитку ЗЕД ХО стратегічно важливим є: удосконалювання товарної структури експорту галузей перспективної спеціалізації, спрямованої на розширення експорту товарів із глибоким ступенем переробки; раціоналізація імпорту, у напрямку знижень ввозу товарів, представлених у власному регіональному виробництві, і збільшення обсягів ввозу технологічного устаткування для модернізації експортного потенціалу регіону
4. Забезпечення інноваційної спрямованості інвестицій	Інноваційно-технологічна експертиза в регіоні інвестиційних проектів з іноземною участю, закупівель інвестиційного й іншого устаткування й технологій	Створення можливостей і переваг для потенційних інвесторів; ставка на інвесторів - світових лідерів в сфері інновацій, стимулювання розвитку власних інноваційних компаній, підтримка покупки закордонних активів інжинірингових і проектних компаній, участь регіону в глобальних технологічних проєктах, удосконалювання системи міжнародного лізингу
5. Створення механізму реалізації стратегії розвитку ЗЕД у регіоні	Створення системи планування. Фінансування, стимулювання, реалізації програм ЗЕД; законодавче забезпечення; організація порядку стимулювання пріоритетних напрямків розвитку ЗЕД	Узгодження законодавчих актів і програм розвитку регіону, стимулювання зовнішньоекономічних операцій по ряду перспективних напрямків
6. Інституціональне забезпечення стратегії	Формування в регіоні сприятливого клімату для інновацій, охорона інтелектуальної власності й інтересів регіональних учасників ЗЕД, що функціонують у пріоритетних галузях	Створення сприятливого економічного й правового середовища для розвитку ЗЕД, удосконалення механізмів комерціалізації інновацій, оптимізація взаємодії суб'єктів ЗЕД з інфраструктурними об'єктами ЗЕД (фінансово-кредитні, страхові, консалтингові компанії, митні брокери й ін.)
7. Реалізація стратегії розвитку ЗЕД, спрямованої на досягнення міжнародної конкурентоспроможності регіону	Здійснюється шляхом взаємодії й партнерства держави, підприємств-учасників ЗЕД, наукових і освітніх установ	Держава в особі місцевої влади здійснює вибір пріоритетів, правовий захист учасників ЗЕД, стимулювання й підтримку розвитку ЗЕД. Підприємці-учасники ЗЕД реалізують державну стратегію, розробляють корпоративні стратегії ЗЕД, розширюють присутність на зовнішніх ринках. Науково-освітні сили вдосконалюють можливості розвитку ЗЕД за рахунок розширення інноваційної спрямованості господарства регіону.
8. Зовнішньоекономічний ефект реалізації стратегії	Полягає у максимальному використанні сильних сторін і можливостей регіону, в удосконаленні системи ЗЕД, подоланні загроз. Характеризується індикаторами розвитку ЗЕД регіону	Забезпечення міжнародної конкурентоспроможності регіону й стійких позицій на світових ринках: збільшення числа експортерів, диверсифікованість експорту, зміна товарної структури зовнішньої торгівлі, ріст обсягів зовнішньоторговельних вантажів, ріст інвестицій у галузі, орієнтовані на світовий ринок та ін.

Рис. 3. Алгоритм формування конкурентної стратегії розвитку ЗЕД Херсонської області

Ефективність зазначених заходів пов'язана із проведенням органами влади й управління Херсонської області активної економічної політики, спрямованої на конструктивну взаємодію з підприємницьким співтовариством і учасниками ЗЕД регіону.

Література:

1. Реутов В. Є. Міжнародна конкурентоздатність регіону: сутність, методи оцінювання / В. Є. Реутов // Економіка і держава. – 2006. – № 4. – С. 52-54.
2. Язлюк Б. Стратегія інноваційної безпеки як подолання асиметрії конкурентоспроможності підприємств у міжрегіональному розвитку / Б. Язлюк // Зб.наук. праць молодих вчених Наука молода. – Тернопіль: Економічна думка, – 2012. – Вип. 18. С. 178-184
3. Язлюк Б. Методичні підходи до оцінки фінансово-економічної ефективності інноваційного розвитку підприємства та її безпеки / Б. Язлюк // Наук.збірник Львівського нац. універ-ту ім. І.Франка Формування ринкової економіки в Україні – 2012. – Вип. 27. – С. 291-297
4. Язлюк Б. Основні управлінські технології при формуванні та реалізації інвестиційно-інноваційного бізнес-портфеля в умовах невизначеності майбутньої економічної ситуації / Б. Язлюк // Фінансова система України. Збірник наукових праць Острозької Академія. – 2012. – Вип. 19. – С 459-465 [Серія: економіка].

Язлюк Б.О., доктр. екон. наук, доцент, доцент кафедри інженерного менеджмента Тернопольского национального экономического университета

Обоснование инновационных путей структурно-функциональных параметров модернизации экономики Украины как основу создания международной конкурентоспособности. Исследованы основы формирования механизмов развития внешнеэкономической конкурентоспособности на региональном уровне, обоснованы направления региональной политики развития модернизации экономики, определены основные составляющие механизма повышения конкурентоспособности. Представлена характеристика внутреннему региону страны как глобальному субъекту, который представляет собой интегрированную систему экономических единиц, взаимосвязанных на основе общих интересов и целей. Выделены перспективные рыночные ниши для инновационного освоения, разработана модель формирования направлений внешнеэкономической активности регионов с целью обеспечения международной конкурентоспособности.

Ключевые слова: инновационная стратегия, модернизация экономики, регион, конкурентоспособность.

Yazlyuk B.O., Doctor of Economic Sciences, Associate Professor, Associate Professor of Engineering Management Chair of Ternopil National Economic University

Reasoning the innovative ways of structural and functional parameters of modernization of economics in Ukraine as the basis for creating the international competitiveness. The basics of formation of mechanisms of foreign economic competitiveness development at the regional level are investigated in the article. The directions of regional development policy to modernize the economy, as well as the basic components of the mechanism to enhance competitiveness are explained. The characteristics of the inner region of the country as a global entity that is an integrated system of economic units, interconnected through common interests and goals are described. The promising market niches for innovative development, the model of the formation of areas of foreign economic activity of regions in order to ensure international competitiveness are highlighted.

Key words: innovation strategy, modernization of the economy, region, competitiveness.